

2011-02-11

Dnr 43-2010:1414

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Soldalaskolan
i Södertälje kommun

2011-02-11

Rektorn vid Soldalaskolan

Lundbygatan 5

151 46 Södertälje

Södertälje kommun

151 89 Södertälje

Tillsyn i Soldalaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-6

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Tillsynen av Soldalaskolan visar att det finns ett antal brister för skolan att arbeta med. Ett av dessa bristområden är måluppfyllelsen, där resultaten på de nationella ämnesproven i både årskurs 3 och 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. Skolan behöver fokusera på måluppfyllelsen i samtliga ämnen och inte bara på ämnena matematik och svenska, vilket skolan tenderar att göra i dagsläget. Skolan behöver även förbättra dokumentationen av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen så att resultaten kan följas upp och utvärderas på såväl individ- som grupp- och skolviv.

Ytterligare bristområden finns inom den pedagogiska ledningen och utvecklingen av skolan. Skolan behöver bland annat utveckla sitt arbete med åtgärdsprogrammen så att de tydligt visar vilket behov eleven har och vilka insatser som skolan ska vidta för att ge eleven stöd. Skolan behöver även förbättra de individuella utvecklingsplanerna så att det tydligt framgår vilka insatser som skolan ska vidta för att eleverna ska nå målen

och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Dessutom behöver skolan fortsätta sitt arbete med planen mot kränkande behandling.

Rektorn är förtrogen med verksamheten och är känd bland personal och elever. Vid rundvandringen i skolans öppna lokaler framkommer att det råder studiero på lektionerna och eleverna uppger i informella samtal att de tycker att det är roligt att gå i skolan och att de lär sig många olika saker.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Soldalaskolan identifierat följande brister.

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Soldalaskolan. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Grundskolans kursplaner och betygskriterier).
- De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och följs upp på grupp- och skolnivå (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn ser inte till att lärarnas bedömningar av elevernas kunskapsutveckling följer författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn ser inte till att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna (21 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223), 5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen, 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 9-13 §§ grundskoleförordningen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brist/brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Södertälje kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Södertälje kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Lars Wallinder deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman

Enhetschef

Josefine Dahlqvist

Utredare

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under perioden november 2010 – januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Soldalaskolan den 12 januari 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Soldalaskolan, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Soldalaskolan granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav. Granskningen, som genomförts som en begränsad tillsyn, kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Soldalaskolan

Tabell 1: Antal elever på Soldalaskolan.

Soldalaskolan	Antal elever
Förskoleklass	68
Grundskola	346

Källa: Skolans egna uppgifter, januari 2011.

Soldalaskolan ligger i stadsdelen Västergård i Södertälje stad. Skolan har 414 elever och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan har cirka 60 elever i varje årskurs. Eleverna är inte klassindelade, utan de tillhör sin årskurs som sedan delas upp i undervisningsgrupper. Lokalerna har en öppen planlösning enligt "Södertäljes skolmodell". Eleverna har inga klassrum, utan istället olika hemvister i de öppna lokalerna. Skolan har även ett fritidshem, men dessa verksamheter omfattas inte av denna granskning.

Skolan är indelad i tre arbetslag som leds av tre arbetslagsledare. Arbetslagsledarna bildar skolans ledningsgrupp tillsammans med rektorn.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Soldalaskolan. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

Enligt skolans egna uppgifter uppnådde totalt 80 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivån på samtliga nationella ämnesprov år 2010. I matematik uppnådde 82 procent av eleverna kravnivån och i svenska uppnådde 90 procent av eleverna kravnivån. I jämförelse med resultaten på de nationella ämnesproven från föregående år har en markant förbättring av skolans resultat skett i både matematik och svenska. År 2009 nådde endast 61 procent kravnivån i matematik och endast 59 procent nådde kravnivån i svenska.

I årskurs 5 uppnådde totalt 72 procent av eleverna kravnivån på samtliga nationella ämnesprov år 2010 enligt skolans egna uppgifter. Av de elever som deltog uppnådde 83 procent av eleverna kravnivån i engelska och svenska, jämfört med i kommunen där 85 procent uppnådde kravnivån. I matematik uppnådde 91 procent av eleverna kravnivån, medan kommunens resultat uppgick till 85 procent. Skolans resultat i engelska och svenska har även försämrats i jämförelse med resultaten de senaste fyra åren. Skolans resultat behöver förbättras.

I intervju med rektorn uppger hon att måluppfyllelsen i övriga ämnen är god. Skolan saknar dock sammanställningar över måluppfyllelsen i samtliga ämnen på grupp och skolövergripande nivå. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att måluppfyllelsen i samtliga ämnen dokumenteras och analyseras då Soldalaskolan tenderar att ha sitt huvudsakliga fokus på ämnena matematik och svenska.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogram upprättas för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av några av de åtgärdsprogram som skolan har upprättat och konstaterar att de inte uppfyller författningarnas krav. Det framgår inte tydligt vilket eller vilka behov eleven har och inte hur skolan ska arbeta för att tillgodose elevens behov, utan stor vikt läggs vid vad eleven själv ska göra och ansvara för. Det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat regelbundet utvärderas och följs upp på grupp- och skolnivå.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Tillsynen visar att det systematiska kvalitetsarbetet när det gäller elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen behöver förbättras. Skolan har sammanställningar över elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen på individnivå, men saknar sammanställningar på grupp och skolövergripande nivå. För att rektorn ska kunna göra analyser av skolans måluppfyllelse och fatta beslut om vilka insatser som är nödvändiga för att förbättra skolans kunskapsresultat är det viktigt att dokumentationen är komplett och översiktlig.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarnas bedömningar av elevernas kunskapsutveckling följer författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår i Soldalaskolan och individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen upprättas för alla elever. De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. Kopplingen mellan elevens kunskapsutveckling och de nationella målen är inte alltid tydlig. Det är heller inte tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleverna ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt, utan stor vikt läggs vid vad eleven själv ska göra.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömning:

Rektorn ser inte till att skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven på en sådan plan.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Soldalaskolan genomför trivselenkäter varje år. Resultatet sammanställs och diskuteras i arbetslag och elevråd samt med elever. Skolan har en plan mot kränkande behandling, benämnd Soldalaskolans likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. Den upprättas enligt rektorn årligen. Planen är dock inte daterad och den innehåller en skrivning om att "Soldalaskolans likabehandlingsplan utvärderas varje läsår och revideras vid behov". Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det *varje år* upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. De åtgärder som planen innehåller

är dessutom allmänna och behöver anpassas till verksamheten genom att resultatet från kartläggningen används. Skolan har pekat ut områden som bedöms vara angelägna att komma till rätta med och det är viktigt att åtgärderna i planen är kopplade till dessa områden på ett tydligt sätt.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömning:

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

21 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223)

5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen

8 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I intervju med rektorn framkom att skolan har elever som är placerade i en särskild undervisningsgrupp på en annan skola i kommunen. Rektorn har delegation att fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Något formellt beslut om att placera elever i särskild undervisningsgrupp har inte skrivits. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp måste fattas i enlighet med författningarnas krav.

Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp kan även överklagas och ska därför ha en överklagandehänvisning.

Bedömning:

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 9-13 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I intervju med rektorn framkommer att det finns elever som får modersmålsundervisning i skolan. I portugisiska sker dock inte undervisningen i skolan, utan i en annan skola som ligger cirka tio minuters promenad bort. Det finns ett antal elever i skolan som har rätt till modersmålsundervisning i portugisiska, men alla deltar inte på grund

av att eleverna själva får promenera till undervisningen efter skoltid. Några av de yngre eleverna har därför tackat nej till modersmålsundervisning i portugisiska.

En skolas tillsynsansvar innebär att skolan övertar ansvaret för elevens säkerhet och andra förhållanden som vårdnadshavarna annars har, den tid eleven är i skolan. Eftersom modersmålsundervisning är en del av elevens undervisning omfattar skolans tillsynsansvar även denna tid och den eventuella resan dit. Detta innebär således att rektorn, innan beslut om modersmålsundervisning i annan skola tas, förutsätts göra en bedömning av elevens behov av tillsyn. Det faktum att modersmålsundervisningen sker utanför timplanebunden tid fråntar inte skolans tillsynsansvar.

Varje elev som har rätt till modersmålsundervisning ska ges förutsättningar att få denna tillgodosedd. Om en elev av säkerhetsskäl, ålder eller andra omständigheter inte kan ta sig själv till platsen för undervisningen kan detta i praktiken innebära att eleven utestängs från undervisningen.